

דברי הימים

ליקוטי דברי תורה על פרשת השבוע

נלקח מספר "שערי חיים" על פרשיות השבוע של מורינו הרה"צ שליט"א

פרשת תזריע מצורע
מברכין בה"ב

גיליון 378

אין לקרוא גיליון זה בעת התפילה

זמני השבת

- 6:20 מנחה וקבל"ש א':
- 6:32 פלג המנחה:
- 6:50 סופ"ז הדלה"נ למנין א':
- 7:44 הדלקת הנרות:
- 7:50 מנחה וקבלת שבת:
- 4:48 עלות השחר:
- 6:00 נץ החמה:
- 8:00 דף היומי:
- 9:31 - 8:55 סופ"ז ק"ש:
- 9:00 שחרית:
- 6:00 מנחה מנין א':
- 6:50 אבות ובנים:
- 7:50 מנחה וסעודה ג':
- 8:56 מוצאי שב"ק:
- 9:15 מוצאי שב"ק - ר"ת:

זיכוי הרבים

רכשו לכם זכות הפצת הגיליון 'דברי חיים' להצלחה ולסיד"ש בכל הענינים או להנצחת קרוביכם.

kehiladivreiichaim@gmail.com

נדבת

הדפסת הגיליון והפצתו

לעיי"נ

הר"ר ר' שמעון בן הר"ר חיים יוסף ליפשיץ זצ"ל

וזוגתו מרת בתיה גיטל בת הר"ר זאב ליפשיץ

ע"ה אשר סבלו

ממתלאות

הנאצים ימ"ש

תורת המצורע

כתב המגיד מדובנא שבני אדם מזלזלים בלשון הרע כי אינם יודעים את חומרת הדבר ואת כח המחץ שבפה, ואת ההשפעה לרעה שיש בלשון הרע. וכי מה עשיתי? הרי אלה רק דברים בעלמא - ולכן, והובא אל הכהן ויראה שדיבורו של הכהן החותך גורלו לשבט או לחסד במוצא פיו של הכהן "טהור" נטהר. ובאומרו טמא - נטמא. מזה ידע להעריך את הכח העצום שבדיבור לטוב ולרע. - החיים והמוות ביד הלשון.

בירושלמי מסופר מעשה בכהן שהיה עני מאד ורצה לצאת לחו"ל לצורך פרנסה, אמר לאשתו אין לי מה להניח לך, אלמדך אפוא את חכמתי וכך לימדה כיצד הוא רואה נגעים תוך כדי לימדו אמר לה: דעי שאין שערה בראש שאין תחתיה מעיין שממנו היא גדלה. אמרה לו אשתו ישמעו אזניך מה שפיך מדבר ומה כל שערה ושערה מזמן לה הקב"ה מעיין שתתפרנס ממנו אתה לא כל שכך ומדוע תצא לחוץ לארץ מיד חזר בו.

רבי חיים מוולוז'ין פירש "זאת תהיה תורת המצורע ביום טהרתו והובא אל הכהן", צרעת באה על חטא לשון הרע, וכרגיל עיקר הרכילות היא על המנהיגים - הכהנים. סביר אפוא שהמדבר לשון הרע לא ירצה ללכת אל הכהן, ולכן "הובא אל הכהן".

כמו"כ הובא בספר עיטורי תורה על הפסוק "ולקח למיטהר שתי ציפורים". "צפור" בגימטריא 'שלום'. לרמז לבעל לשון הרע שחטאו לא יכופר עד שיתקן את מה שקלקל ברכילותו. הוא הפריד בין אחים ורעים, בין איש לאשתו, וחובה עליו להשיב את השלום על כנו.

פעם אחת בסעודת ליל שבת, אמר פתאום רבי ברוך ממעזיבוז' לחסידיו: "מי שידבר רעות על רבי לוי יצחק מברדיטשוב, אני מבטיח לו עולם הבא עבור כך". בין החסידים עמד אברך אחד, סוחר צעיר, שרצה לגשת תיכף ומיד אל ר' ברוך ולספר דבר רע על ר' לוי יצחק. נכסף האיש לקנות לעצמו עולם הבא ברגע אחד, ולא חשב שמא כוונה נסתרת יש לרבי ברוך.

כשעמדו החסידים הזקנים שהיו סביבו על כוונתו, מנעו ממנו לגשת אל הרבי ואמרו לו: "חלילה לך, אל תעשה זאת". שמע האברך בקולם ולא ביצע את זממו. אך למחרת, בסעודת יום השבת, שוב ביקש ר' ברוך שיאמרו לפניו דברים רעים על ר' לוי יצחק. גם הפעם שתקו החסידים ואיש לא פתח את פיו, אך האברך לא חשש ורצה לדבר סרה ברבי לוי יצחק אמר בלבו: "הלוא הבטיח ר' ברוך עולם הבא עבור כך, ואם כן, עוון ייחשב לי אם לא אספר". ואולם, גם בפעם הזאת לא הניחו לו החברים לגשת אל הרבי. חשב האברך - עדיין אוכל לומר את דבריי בסעודה השלישית.

גם בסעודה השלישית שמע האברך את רבו מבקש לשמוע דברי סרה על ר' לוי יצחק. הפעם לא פנה אל דברי החסידים שניסו להזהירו, ורץ בזריזות לעבר ר' ברוך. כשראה ר' ברוך את האברך מתקרב ומתאוה לספר, קירבו אליו ואמרו: "קרב בני, קרב, וספר לי את כל אשר אתה יודע לומר על הרב מברדיטשוב".

סיפר האברך: "פעם אחת באתי לסחור בעיר ברדיטשוב ביום השוק, ועלה על דעתי להיכנס אל בית המדרש של ר' לוי יצחק מברדיטשוב, כדי לראות כיצד הוא מתפלל. שמעתי שאומרים כי דרך תפילתו של ר' לוי יצחק משונה היא שלא כדרך הטבע, ונכספתי גם אני לקלוט ריח טוב מתפילתו. פיניתי לי זמן באמצע עיסוקי והלכתי אל בית המדרש. כבר כשבאתי אל פתח בית המדרש שמעתי את קולו הרם של הרבי בתפילתו, ולא רציתי לגשת הלאה ולהיכנס עוד, אלא עמדתי שם אצל הפתח.

והנה, כשהגיע הרב מברדיטשוב אל ברכת 'יוצר אור' ואמר את המילים "ישתבח שמך לעד מלכנו יוצר משרתים ואשר משרתיו כלם עומדים ברום עולם", פתאום דיגל וקפץ עד שבא אליי ונחמה שפוכה על פניו. באמצע תפילתו פנה ודיבר אליי ביידיש ואמר: 'וואס וועט דער מלאך מיכאל זאגען! וואס וועט דער מלאך מיכאל זאגען! כלומר: מה יאמר המלאך מיכאל, מה יאמר המלאך גבריאל. מיד לאחר שאמר כך, הרים את ידו וסטר על לחיי, ואחר כך רץ חזרה אל מקומו. כך עשה לי הרב מברדיטשוב".

"ועל כך שואל אני", אמר האברך, "האם רשאי היה להפסיק מתפילתו ולדבר עמי באמצע הברכה? וכל שכן להתמלא חמה? וכל שכן להכות איש מישראל? וגם מה פירוש דבריו שאמר, ומה רצה בזה באמצע התפילה? הלא כל זה נראה כשיגעון חס ושלום!"

לאחר ששמע ר' ברוך ממעזיבוז' את דבריו של האיש, החריש שעה ארוכה. אחר כך פתח ואמר לאיש באוזני כל החסידים: "דע לך, שהרב הקדוש מברדיטשוב הוא סגור הממליץ טוב על כל עם ישראל בפני בית הדין שבשמים. מוצא הוא דרכים כיצד ללמד זכות וחסד על העבירות שעשו, ולרכך את הכעס של מידת הדין. ובשעה שאומרים בבתי הכנסת את ברכת 'יוצר אור' ומזכירים את המשרתים - המלאכים, באים המלאכים לפני הבורא ומלמדים זכות על מעשיהם של בני האדם. מתאמצים הם להשכיח את עוונותיהם, להצילם ממידת הדין ולהשפיע עליהם חסדים. וכיוון שרבי לוי יצחק משתדל ועוסק באותה המלאכה, בשעת ברכה זו מתעלה ר' לוי יצחק ונכנס בין המלאכים שבשמים, ויחד עמם עוסק בסגוריה על עמו".

"ואתה", פנה ר' ברוך אל האברך, "הקשית עליו במלאכתו. הלא באותו היום גנבת בשעת סעודתך כף של כסף. פעמים אדם גונב כדי שלא ירעב, מתוך ייסורים ופיקוח נפש. אבל אתה, הסוחר, עשיר אתה ולא יחסר לך דבר, ולמה גנבת? כיוון שקשה היה לרבי לוי יצחק למצוא שום סגוריה על העוון שעשית, פנה אליך וצעק - ומה יאמר המלאך מיכאל ומה יאמר המלאך גבריאל. כוונתו הייתה לומר לך, כי כעת קשה מאוד למלאכים למצוא דרך לתרץ את מעשיך הרעים".

כששמע האברך את דבריו של ר' ברוך התמרמר והצטער מאוד על מעשיו, וגם ביקש מחילה. אמר לו ר' ברוך: "כפרתך היא שתלך אל ר' לוי יצחק מברדיטשוב ותבקש ממנו דרך תשובה על חטאך, אז יסולח לך".

המפרשים הקשו למה נסמכה מאכלות אסורות הנזכר בסוף פרשת שמיני לאשה כי תזריע, וכתב נס"ך עה"ת כי מאכלות אסורות מולידים טבע רע בנפש האוכלו, וממילא אשה מעוברת האוכל מאכל איסור ה"ז מזיק להוולד, וכן מבואר ביומא דף פ"ב. לענין אשה מעוברת שרצתה לאכול ביוכ"פ ואמרו לה שיוכ"פ הוא ולא רצתה לאכול ונפק ממנה ר' יוחנן, והיתה מעוברת אחרת שאכלה אף לאחר שאמרו לה שיוכ"פ הוא ונפק ממנה איש רשע עיי"ש, וכש"כ היכא דאכלה מאכל איסור ממש, לכן קודם אשה כי תזריע הזהירה התורה את זה תאכלו את זה לא תאכלו, כדי שהנשים יולידו בנים כשרים בלי שום טבע רע.

"צרעת בא על עון לשון הרע" מספרים על האלמו"ר ר' יחיאל מאיר מאסטראלצ'ע ז"ל ששאל פעם מישהוא על מהותו של רב א' מה טיבו, והשיב לו שהוא אדם חכם ובקי בהוויות העולם ויודע שפות הרבה, השיב הרבי עכשיו אני מבין מה שאמרו חז"ל בב"ב דף קס"ד לעולם אל יספר אדם בשבחו של חבירו שמתוך שבחו בא לידי גנותו, והוא דבר תמוה למה אם מספרים בשבחו של איש יספרו עליו גם דברים רעים, אלא כונת הגמרא הוא שאם שואלים על רופא מה טובו ומשיבים עליו שהוא יכול לנגן טוב, אזי מבינים שאינו רופא טוב אלא יש לו מעלה אחרת שיוכל לנגן, אבל אין לו המעלה שהוא צריך דהיינו שהוא רופא, וזה רופא חלש! וזה מה שנקרא מספר "בשבחו של חבירו" דהיינו שמדבר על איש שצריך להיות לו מעלה א' ואומר עליו מעלה ב' ששייך לחבירו ולא לו, וממילא עיי"ז מבינים שהמעלה א' המגיע לו לא שייך אצלו וזה הוי אבק לשון הרע, כמו כן רב צריך להיות ת"ח ויודע ללמוד תורה ואם אומרים עליו שבחים שמגיע לפראפעסער, סימן שאין לו השבח שמגיע לרב דהיינו שהוא ת"ח וזה נקרא גנותו.

הר"ר ישראל סלנטר ז"ל היה אומר כי פרשתינו מדבר בנגעי צרעת הבא מחמת לשון הרע, והנה לענין מאכלות אסורות האדם נזהר מלקנות דברים שיש עליהם פיקפוק או שאלות ויש שמהדרין לאכול רק גלאט כשר ואשרי חלקם שמקפידים על קלה כחמורה, אבל כשהדבר נוגע ללשון הרע או רכילות על איש מישראל אין מקפידים ואין מחשיבים הענין ומדברים בשופי ר"ל ואיש את רעהו חיים בלעו, ולפעמים עושים גם מצוה ממנו, לכן בא הכתוב להזהיר שלשון הרע אינו שונה ממאכלות אסורות וכמו שבמאכלים האדם מקפיד כן יקפיד ויחוש שקודם שפותח פיו שיהיה דיבורו בכשרות וגם למהדרין מן המהדרין.

והובא אל הכהן ויצא הכהן אל מחוץ למחנה:
לכאורה קשה אם מביאים אותו אל הכהן למה צריך הכהן ליצאת מחוץ למחנה, וכתב צספר שיח הגדה שהכהן היה צדיק שהיה גר תמיד במחנה שכינה בבית המקדש מקום שראו תמיד נסים ונפלאות ולא ידע והבין כלל ענין של חטאים, וחטא קל נדמה בעיני כעבירה גדולה, אך השי"ת רצה שילמוד זכות על בני ישראל, וצריך הכהן להעלות אל לבו שאם היה הוא נמצא חוץ למחנה שכינה אין היה הוא עומד בנסיון זו, אולי היה גם הוא נכשל בחטאים, לכן כתיב ויצא הכהן אל מחוץ למחנה שיתבונן קצת במצב החוטא, ואז ילמד זכות עליו ויוכל לקרבו כראוי.

ולקח למטהר עתי צפרים זריות טהורות:
ופכ"י לפי שנגעים באין על לשון הרע שהוא מעשה פטפוטי דברים לפיכך הוזקקו לטהרות צפרים שמפטפוטין תמיד בצפצוף קול, ויש להבין הלא הצפור אינו מדבר דברים אסורים ואיך זה דוגמא להמדבר לשון הרע, ועוד קשה למה יש צורך בהבאת שתי צפורים הלא די באחת, ומה הסיבה שאחת מהן נשחטת ואחת נשאר בחיים, וכתב צספר אפריון לפי דברי הגמרא

חולין דף פ"ט. מאי דכתיב בתהלים נ"ח "האמנם אלם צדק תדברון מישרים תשפטו בני אדם" מה אומנתו של אדם בעולם הזה ישים עצמו כאלם, יכול אף לדברי תורה ת"ל צדק תדברון, והנה טעם הבאת הקרבנות הוא כדי שהמקריב יתן אל לבו שהוא בעצמו ראוי לאלו הדברים הנעשים עם הקרבן כגון שחיטה ושריפה וכדומה, לפי"ז אילו היה הקב"ה אומר לו שיביא רק אחת היה המצורע מגיע למסקנה שהדיבור הוא דבר גרוע וראיה מהציווי לשחוט את הציפור הפטפטנית, אבל אין זה אמת העיקר הוא שיבלום את פיו בדברים בטלים, אבל לדברי תורה "צדק תדברון", וכן אמרו חז"ל כל פטפוטיין בישין בר מפטפוטיין דאורייתא, לכן ישחוט רק ציפור א' והציפור השני נשאר בחיים, מרבה תורה מרבה חיים, וכן מבואר בערכין ט"ו: א"ר חמא בר חנינא מה תקנתו של מספר לשון הרע אם ת"ח הוא יעסוק בתורה שנאמר מרפא לשון עץ חיים.

אחד לעולה ואחד לחטאת:

בקרוב יולדת כ' אחד לעולה ואחד לחטאת, פכ"י לא הקדים התורה עולה קודם לחטאת אלא למקראה אבל באמת צריכים להביא חטאת קודם לעולה כמבואר במס' זבחים משל לא' שחטא כנגד המלך ורוצה לפייסו ולהביא לו מתנה, צריך מקודם לבקש מחילה ואח"כ להביא דורון, וכן צריכים להביא חטאת לכפר על החטאות ואח"כ להביא עולה שהוא דורון, ולפי"ז תמוה למה באמת הקדים התורה לכתוב ולקרות עולה קודם חטאת אם ההלכה שצריכים להביא חטאת קודם עולה, ומהו הביאור ברש"י שלא הקדים אלא "למקראה" מהו הענין של קריאה בזה, ותי"ה הרה"ק מהר"ל מצעלוצ' ז"ל שלימוד התורה בכוחה לכפר על החטאים שעושים כמו שאמרו חז"ל המאור שבה מחזירו למוטב, וממילא אף שלמעשה צריכים להקדים חטאת לעולה כדי שלא יביא דורון בלי כפרת חטאיו, אבל כשקורא ולומד בתורה אזי יכול להקדים העולה לחטאת, כי עצם לימוד התורה הוא מכפר, ושפיר יכול להביא דורון, וזה הביאור בדברי רש"י שהקדים העולה למקראה בשעה שקורא בתורה אזי יכול להקדים העולה לחטאת כי עצם הלימוד מכפר כנ"ל.

אדם כי יהיה בעור בשרו נגע צרעת:

האלקין הק' מקשה למה כתיב לשון "אדם" כידוע שלשון אדם מורה על חשיבות, הול"ל איש כי יהיה בעור בשרו נגע צרעת, וכ' צספר אפריון לבאר דידוע שהנגעים באים על עון לשה"ר, וקשה הרי אוה"ע ג"כ מדברים לשה"ר ואינם נלקים בנגעים, אמנם ביאור הענין הוא דבאומות העולם כל או"א הוא נפש בפני עצמו ואין קשר רוחני עם השני, ממילא אף שיש שלום ביניהם אין זה מעלה יתירה אלא לקיום העולם צריך להיות שלום ואחדות, ואם הנכרי מדבר לשה"ר על חבירו אין הדבר חמור כ"כ ופוגם רק בקיום המין, משא"כ כלל ישראל כל הששים רבוא הם נפש אחת וחטיבה אחת, וממילא כל פירוד ביניהם פוגם בקשר העליון שיש בין בני ישראל, ולכן כתיב "אדם" כי יהיה בעור בשרו נגע צרעת, ואמרו חז"ל אתם קרויים אדם ואין אוה"ע קרויים אדם פ"י שכל הכלל ישראל הם בבחינת אדם א' ואדם מורה על חשיבות המין, ורק משום החשיבות של כלל ישראל ואחדותם יש ענין של צרעת הבא כעונש על המדבר רע על חבירו שבזה הוא גורם פירוד בשלימות העם, והובא אל אהרן הכהן כי הוא הסמל של אוהב שלום ורודף שלום, וכפר על החטא של פירוד הלבבות הבא ע"י לשה"ר.

והובא אל הכהן:

מבואר צמז"ל [חולין דף ק"מ] שנגעים באים על חטא לשון הרע, והנה האדם יכול לחשוב מה לי אם אומר דיבור א' רע על חברי, הלא הדיבור כבר חלף והלך לו ואינו מזיק כל כך וכדומה הרבה תירוצים והצטדקות שהיצה"ר יכול לפתות את

בכחי' ותתצב אחותו מרוחק ורצתה לקבל ענשו של משה שלא ליכנס לא"י כמבואר ברש"י סו"פ שמות עה"פ ועתה תראה, ולכן לא נכנסה מרים לא"י ומשה לא נכנס מחמת מי מריבה שקרה אח"כ.

והנה ידוע שישמעאל מקטרג על בני ישראל אודות חטא העגל [כן מקובל אצל זקני ירושלים וראיתי מובא כן בכמה ספרים, והדברים מיוסדים על המד"ר פרשת וירא שהיה ישמעאל מצחק ביצחק עיי"ש], ולפי"ז בני ישראל מקבלים כל הזכות של ישמעאל, ולכן כ' מצות מילה בתחילת פרשת צרעת כי אנו מקבלים זכות המילה של ישמעאל, וביום הקדוש מקבלים אנו זכותו של ישמעאל שיש לו במה שהבטיח הקב"ה לאברהם אבינו בברית בין הבתרים שישמעאל יעשה תשובה, ויש בכוחו של ישמעאל היראה תשובה, וכל זה מקבלים בני ישראל ביום הקדוש, ואולי בזכות זה השעיר המשתלח [כנגד ישמעאל כמזמור זמג"ע פרשת חוקת עיי"ש ענין עשו וישמעאל בשני השעירים] כפרתו נמשך עד סוף היום כמבואר בשבועות י"ז כי יש לנו זכותים של ישמעאל ביו"כ"פ ובאמת בכל עיו"כ"פ ניתוסף הרבה זכותים לבני ישראל לפי"ד החוה"ל כי מוחלים זל"ז, וממילא נתרבה המצות והבן.

המצורע היה צריך ליקח עץ ארז ושני תולעת, ופרס"י שישפיל עצמו מגאותו כתולעת ואזוב, הלדיק ר' נפתלי צעקאל ז"ל היה אומר: על כל החסאים יש תירוץ חוץ מחטא הגאווה, דהנה כשישאלו אותי בבית דין של מעלה, עסקת בתורה? אענה, הייתי עם הארץ ולא היה לי הראש והמח לעסוק בתורה! כשישאלו אותי, עסקת בעבודה או בתעניות ובסיגופים? אענה, הייתי איש חלוש ולא היה לי כח לדברים הללו! כשישאלו אותי, עסקת בצדקה וגמילות חסד כראוי? אענה, לא היה לי היכולת כי הייתי עני ואינני בעל השפעה על אחרים שהם יתנו! אזי יאמרו לי בבית דין של מעלה, עם הארץ היית! כח לא היה לך! וגם כסף לא היה לך! א"כ מדוע היית בעל גאווה? ועל זה לא היה לי תשובה, כי אני בעצמי אמרתי כל הסיבות למה לא אתגאה, וזה מוסר השכל לכל אדם שיש לו הרבה תירוצים למה אינו עוסק בתורה ובמצות ומעשים טובים ועבודת השי"ת, ועם כל זה רוצה להיות שיינער יוד, א"כ זה סתירה.

כַּלְלֵה נְרָאָה לִי בְּבֵית:

בנגעים פי"ב מ"ה כ' דאפילו תלמיד חכם ויודע שהוא נגע לא יאמר נגע נראה לי בבית דהיינו לשון ודאי אלא יאמר בלשון ספק "כ"נגע נראה כי רק הכהן יכול לפסוק ולעשותו נגע גמור, וקשה מה איכפת לי אם יאמר הבעל הבית הוא נגע וודאי, הלא סוף כל סוף אינו פועל כלום בדיבורו ובלאו הכי צריכים הכהן, א"כ יאמר מה שרוצה, ונספר גלילי זה הביא בשם הגר"א ז"ל שכתב על המשנה לגבי המכבה בשבת דאינו חייב רק אם הוא מלאכה הצריך לגופה אבל אם הוא "כחם על הנר כחם על השמן" אינו חייב, והקשה הגר"א למה נקט המשנה בלשון כ' הדמיון דהול"ל חס על הנר או חס על השמן, והיא דידוע שכל מזונותיו של אדם קצובין לו מראש השנה עד ראש השנה חוץ מהוצאת שבת ויו"ט והוצאת בניו לתלמוד תורה, נמצא שמה שהאדם חושב שיצמצם על הוצאת שבת ויו"ט דהיינו על הנר ועל השמן, או על חינוך הבנים וכדומה, הוא רק כ' הדמיון, כי האמת הוא שאין זה בכלל החשבון של כל שנה ושנה, וזהו ג"כ הביאור "איש

האדם, לכן אומרים להמספר לשון הרע והובא אל הכהן ובדיבור א' של "טמא" או "טהור" יכול להפך כל המהלך החיים שלו, אם אומר טהור אזי חוזר לביתו ויכול להיות כשאר אנשים, ואם אומר טמא אזי צריך להישאר בדד מחוץ למחנה ונעשה מרוחק בעיני הבריות, ובזה יבין שדיבור אחת יכול לפעול תוצאות גדולות על אחרים הן לטוב והן לרע, והוא מוסר השכל גדול איך האדם צריך לזהר ולחשוב קודם שמדבר על חבירו.

וְרָאָה הַכֹּהֵן אֶת הַנֹּגֵעַ:

כדי להבין מקאלו"ן ז"ל היה אומר: אמאליגע חסידים היו באים אל רבם לשמוע תוכחה ולראות מה שיש להם לתקן בכחי' וראה הכהן את הנגע, ועכשיו באים לשמוע דברים טובים וערבים להרגיש טוב, חבל על דאבדין.

שֵׂאת או ספולת או בְּהֵרֵת:

כתבו המפרקים שיש כאן רמז לג' סוגי מספרי לשון הרע, [ש"את" שבדברו רע על חבירו הוא מנשא א"ע ומתכבד בקלון חבירו, ב] "ספחת" שאינו בטבעו מספר לשון הרע אלא שנסתפח למושב לצים וכשרואה אחרים מדברים הוא ג"כ משתתף, ג] "בהרת" יש כאלו שהכל בהיר לפניו ויודע הכל והוא המודיע כל המתרחש אצל חבירו ובעולם ובדרך כלל אנשים כאלו כשמדברים על אחרים כדי שיהיה מעוניין הוא ג"כ מדבר לשון הרע, וכולן טמאים לגמרי, והשומר נפשו ירחק מהן.

וְטָמֵא טָמֵא יִקְרָא:

פי' הצעק"ט מי שהוא טמא קורא לאחרים טמא, אבל עבודת האדם צריך להיות לעבוד על עצמו ולראות חסרונותיו ולא חסרונות של אחרים.

זֵאת הַתּוֹרָה לְכָל נֹגֵעַ הַצֹּרֵעַ:

בעירובין דף נ"ד חש בראשו יעסוק בתורה, לימוד התורה והתדבקות בו מחזק ומרפא בכל מצב, וזה מרמז הפסוק זאת התורה הוא עצה לכל נגע ומחלה להיפטר ממנה.

בתחילת פרשת הנגעים שני פעמים וראה הכהן, ולאמרי הכי מהרי"א מסקולטן ז"ל קודם שאומר על נגע צרעת הוא תראה עוד פעם ללמדך שעל כל דבר רע אפילו הוא אמת ולתועלת כגון לשידוך וכדומה, הסתכל עוד פעם כדי שתדע בוודאות.

זֵאת תְּהִיָּה תּוֹרַת הַמְצוֹרֵעַ בְּיוֹם טְהוֹרָתוֹ:

הנה אמרו חז"ל שמצורע בא על חטא לשון הרע, והנה צמזמת הלצות שער הכניעה [פרק ז'] וזמגיל מיקרים למן הכ"י כתבו שהמדבר לשון הרע על חבירו נוטלים ממנו שכר כל המצות שעושה ומעבירים אותו לחבירו שדיבר עליו לשון הרע, ועל פי זה יובן הפסוק זאת תהיה תורת המצורע, שעד עכשיו כל לימוד התורה שלמד המצורע לא היה תורתו, כי השכר שלו לקח חבירו שדיבר עליו לשון הרע, אבל ביום טהרתו שעושה תשובה, נעשה תורת המצורע, דהיינו שהתורה שלו נחשב שלו ומקבל שכר עליו.

מרים קיבלה צרעת כשדיברה לשה"ר על משה, ושמעתי מכז' אלמו"ר ז"ל ביאור הדברים שכונתה היתה לשם שמים

לע"נ

הרה"ח ר' דוד אליהו בן הרה"ח ר' יוסף חיים גרינוואלד זצ"ל

לע"נ

הרה"ח ר' בנימין בייניש בן הרה"ח ר' ישראל וזנבנים זצ"ל

שהדגיש הענין של ואהבת לרעך כמוך במיוחד פגע מידת הדין. והענין שכשיש לאדם איזה תכלית בעולם ואינו מתקנו ה"ז קיטרוג יותר גדול בעבורו, שאול לא הרג את עמלק נבות לא שר בביהמ"ק הכהנים הביאו קרבן מיוחד לכפר על טומאת מקדש שזה אחריותם, חילול השם חמור מאוד כי בני ישראל צריכים להיות עם מקדשי השם, וכן קודם קבלת התורה צריך להיות ההכנה במיוחד בתיקון המידות.

פרקי אבות פרק שני משנה א'

עצמו או לכבוד עצמו, ואעפ"י כ"כ אחרים, להורות שעושים דברים טובים ועושים חסד עם אחרים לא יהיה חשבוננו של אדם כדי להגדיל שמו ושיאמרו עליו שהוא איש חסד ואיש נכבד, אלא שיהיה תפארת לעושיה דהיינו כי זה תועלת האדם בעצמו שיעסוק בדברים טובים, ותפארת לו מן האדם וימעט הענין של מה יאמרו אחרים מה יאמרו הבריות.

שלשלת הלל דומה להאבות הק', הלל היה מידת החסד מידת הענוה ואנכי עפר ואפר, רבן גמליאל היה מידת הגבורה כמו יצחק כמו שמצינו ש"ג לא הרשה למי שאינו תוכו כבדו להיכנס לבית המדרש, ורבינו הקדוש היה כמו יעקב מידת התפארת המיוזג של ענוה וגבורה.

ענין תפארת לו מן האדם הוא כח הדיבור ואיתא בתיקוני זוהר [ס"ט ק"ה] שזה מידת התפארת ועי' ברכות נ"ח והתפארת זו מתן תורה, מה יתרון לבעל הלשון ענין התאוה לפטפט בדיבורים של לשה"ר אין לה הבנה בעצם, אלא כמו שנותנים לפרא אדם מתנה והוא מבזבז אותה כן אצל האדם, ולפלא המעיין בפרשת מצורע יראה שעל אף שהאדם סבל נגע בתים ונגע בגדים שהם צרעת ממארת ופרש"י סילון הממאיר ומדרשו תן לו מארה "שלא תהנה ממנה" והכונה שיסתלק החשק לדבר הלשה"ר, ועכ"ז המציאות הוא שהחשק לדבר לשה"ר גובר על האדם, ולכן כ' זכור את אשר עשה ה"א למרים בדרך בצאתכם ממצרים, כמו שביציאת מצרים שפרעה סבל נגעים גדולים אעפ"י כ' ויחזק לבו ושכח כי התאוה להיות שולט ומושל גבר על הכל, כמו"כ בעל הלשון שוכח את היסורים הבאים עליו, לכן הוצרך לכתוב באופן של זכור.

כמתנת ידו" דהול"ל איש מתנת ידו, אלא האדם חושב שמה שהוא נותן צדקה זהו מתנת ידו, אמנם זה אינו אלא הוא כ' הדמיון שהוא כמתנת ידו, ומה שהאדם נותן להוצאת שוי"ט וחינוך הבנים וצדקה משלמים לי סוכ"ס כפל כפליים.

תלמידי רבי עקיבא מתו בימי העומר שלא נהגו כבוד זב"ז ענין האבילות בזה כי הענין שייך לפסח בזמן שאנחנו בניו למקום האב אינו רוצה שהבנים לא ינהגו כבוד זל"ז, ורבי עקיבא

רבי אומר איזהו דרך ישרה שיבור לו האדם כל שהיא תפארת לעושה ותפארת לו מן האדם, פי' הרע"ב שילך אדם בדרך הממוצע לדוגמא לא יהא קמצן אף שהוא טובה בשבילו אבל אינו נאה לאחרים, ולא יהא פזן אף שהוא טובה לאחרים מ"מ אינו יפה בשבילו.

עוד דוגמא לזה הנה ידוע שו"ת הרשב"א שיש לפרסם עושה מצוה, ויכול להיות שעושים אסיפה לצורך אסיפת כספים, ויש א' שרוצה לנדב סכום אבל רוצה בהצנע לכת מכמה טעמים, אבל מאידך גיסא יש לחשוב שאם יראו אנשים איך הוא משתתף גם הם יראו ויעשו כמוהו, א"כ צריך לעשות לא רק מה שהוא תפארת להאדם עצמו אלא שיהיה תפארת גם לאחרים, אף אם זה גורע מתפארת עצמו.

איזהו "דרך ישרה", דהיינו הנהגת האדם לפניו משורת הדין שנקרא ועשית הישר והטוב, כי על דברים העקריים הכל יודעים את המעשה אשר יעשו כי יש שולחן ערוך ופוסקים, אבל כשהאדם רוצה לדעת הישר על זה צריכים עצה מיוחדת, ודוקא רבינו הקדוש שהיה עשיר גדול וקרוב למלכות ואעפ"י כ' היה תנא אלקי, נתן לנו עצה זו.

האדם צריך לזהר שלא יתראה כלפי חוץ כאדם חסר ידיעה, רק הליכותיו בין הבריות יהיה בנעימות ובספ"י, ואהבת את ה"א שיהא שם שמים מתאהב על ידך, ועי' תשו' חת"ס ח"ו סימן נ"ט שכתב כי אף שאדם עושה פעולות הרבה לצאת ידי שמים מ"מ לצאת ידי הבריות הוא דבר קשה מאוד, וזה הביאור כי אדם אין בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא הכונה שאף שעושה טוב אבל מי יודע מה ילמדו אחרים ממנו, ויש להשתדל בזה הרבה, כמאמחז"ל [יומא פ"ו] ה"ד חילול השם כגון ששקיל לישראל בשר ולא שילם מיד.

ענין תפארת כמו אומן העושה כלי אם עולה יפה אז יתפאר לומר מעשי ידי, ואם תקלקל יבוש להזכירה כן מלאכי השרת אמת ושלוש אמרו אל יברא והקב"ה ברא האדם, אם הולך בדרכי התורה ומתגבר על נסיונות החיים וחיילות היצה"ר אזי יתפאר בו הקב"ה ואם לאו ח"ו אין תפארת, והקב"ה שמה בעבודת האדם, ודוקא מהנולד מטיפה סרוחה וכל דיני טומאת לידה ומתעלה זהו תפארת [ולכן אין מצטרפין לקדושה אדם הנולד ע"י ספר יצירה, כי לא עבד על עצמו כלום]

"רבי אומר", י"ל רבינו הקדוש היה גדול הדור וגדול מדורות שקדמו לו, כמבואר בגיטין נ"ט מימות משה רבינו ועד רבי לא מצינו תורה וגדולה במקום אחד, היה מקורב למלכות ולא חסר לו כלום, ובשעת פטירתו זקף עשר אצבעותיו כלפי מעלה ואמר רבש"ע גלוי וידוע לפניך שיגעתי בעשר אצבעותי ולא הניתי אפילו באצבע קטנה שלי, נמצא שלא היה צריך להנאת

כוס תנחומים

בלב כואב ודואב נשגר כוס תנחומים אל משפחת בדיאל הנכבדה שיח' על הסתלקותו של ראש משפחתם בטרם עת, משיירי זקני תורה ומפיץ תורה אשר דורות גדלו על ברכיו, והתענגו על נועם דברי תורתו וכתביו, שתו ממימי חכמתו ונהנו ממנו עצה ותושייה, האיר עיני רבים בתורה ודבק בכל זמן ועת בספרי הקדושים, שייף עייל ושייף נפיק, ולא מחזיק טיבותא לנפשיה

הרב הגאון ר' אשר יצחק בדיאל זצ"ל

תנחומו מן השמיים ולא תוסיפו לדאבה עוד

לע"נ

הרה"ח ר' פינחס בן הרה"ח ר' בנימין בנינוש וזנבניו זצ"ל

אשר הלך לעולמו לאחר שהודבק ביסורים קשים וקבלם באהבה בשב"ק פ' טמיני לסדר 'בקרובי אקדש' - בו ניסחן תשע"ז

